

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7CoCsp/10/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122421830
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. František Dulačka
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:6122421830.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Františka Dulačku a členov senátu Mgr. Márie Kašikovej a JUDr. Zuzany Krivdovej, v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX/XX, XXX XX C., právne zastúpenému: JUDr. Peter Vachan, advokát s.r.o., Pavla Mudroňa 1191/5, 010 01 Žilina, IČO: 47 445 092, o zaplatenie 4 577,65 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 25Csp/2/2023-383 zo 09.01.2024, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žalovanému priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd žalovaného zaviazal zaplatiť mu sumu 4.577,65 Eur spolu s príslušenstvom. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že zosplatenie je neplatné, nakoľko z obsahu notifikácií žalobcu nie je možné zistiť s ktorou konkrétnou splátkou sa dostal žalovaný do omeškania a pre ktorú konkrétnu splátku žalobca zosplatnil nárok so zmluvy, následkom čoho je nezosplatenie nároku žalobcu.

Vykonaným dokazovaním zistil, že dňa 26.03.2018 uzatvoril žalobca so žalovaným Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 000000000498784 – Pôžička, na základe ktorej zmluvy poskytol žalobca žalovanému finančné prostriedky vo výške 6.700 Eur, ktorý spotrebiteľský úver mal žalovaný splácať podľa zmluvy v 96-tich splátkach po 98,30 Eur, s prvou splátkou 26.04.2018 a s poslednou splátkou 26.03.2026. Žalovaný mal dlh splatiť do 8 rokov od poskytnutia úveru vo forme splátok. Podľa tvrdenia žalobcu žalovaný riadne a včas nesplácal splátky úveru, čím porušil ustanovenia zmluvy a dostal sa do omeškania. Konštatoval, že žalobca písomne „Opakovaným upozornením“ zo dňa 27.06.2022 (č.l. 72 spisu) vyzval žalovaného k úhrade dlhu na splátkach, ktorý dlh vyčíslil žalobca na sumu 113,69 Eur, ale vo všeobecnom texte tohto upozornenia chýba konkretizácia splátky, ktorou splátkou sa žalovaný dostal do omeškania so splácaním svojho záväzku. Žalovaný z obsahu uvedeného písomného Opakovaného upozornenia zo dňa 27.06.2022 nemohol vedieť, ktorou splátkou sa dostal do omeškania so splácaním dlhu pre obsahovú všeobecnosť tohto upozornenia.

Žalobca v presvedčení, že žalovaný riadne a včas nereagoval na písomné Opakované upozornenie zo dňa 27.06.2022 (t.j. nesplatil dlh uvedený v upozornení), písomnou Výzvou na predčasné splatenie úveru zo dňa 30.06.2022 (správne má byť „zo dňa 30.08.2022“ – poznámka odvolacieho súdu) zosplatil predmetný úver a s poukazom na vyššie uvedené vyzval žalovaného, aby celý dlh na úvere vo výške 4.768,50 Eur s príslušenstvom splatil bezodkladne, pričom ani táto výzva neobsahuje špecifikáciu

konkrétnej splátky/splátok, pre ktoré došlo alebo malo dôjsť k zosplatneniu celého dlhu so spotrebiteľskej zmluvy žalovaným.

Vyššie uvedené písomnosti žalobcu posúdil ako právne úkony žalobcu, ktoré sú podľa § 37 Občianskeho zákonníka neplatné pre ich neurčitost' a nezrozumiteľnosť.

Vzhľadom na takto zistený skutkový stav sa ďalšími skutočnosťami uvádzanými žalobcom a žalovaným (bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou, popr. iné) už nezaoberal a žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že jeho žalobe vyhovie. Podanie odvolania odôvodnil tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Poukázal na to, že náležitosti upozornenia a výzvy neurčuje žiadny právny predpis. Citujúc ustanovenia § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka mal za to, že tam uvedené podmienky splnil. Zároveň poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2CoCsp/21/2022 zo dňa 10.05.2022, podľa ktorého: „V súvislosti so záverom súdu o neurčitosti výzvy pred zosplatnením úveru a právnym úkonom, ktorým žalobkyňa úver zosplatnila, odvolací súd považuje odvolaciu argumentáciu žalobkyne v tomto smere za relevantnú. Je pravdou, že pre výzvu v zmysle § 53 ods. 9 OZ, teda výzvu pred zamýšľaným zosplatnením úveru, zákon nestanovuje žiadne osobitné podmienky z hľadiska jej obsahu, iba to, že ňou spotrebiteľ musí byť upozornený na možnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru najmenej 15 dní vopred. Žiadne ustanovenie neupravuje povinnosť veriteľa uvádzať označenie splátky, pre omeškanie ktorej došlo k zosplatneniu úveru. Spôsob zosplatnenia úveru poskytnutého na základe spotrebiteľskej zmluvy je upravený v § 53 ods. 9 OZ a § 565 OZ, pričom zosplatniť úver veriteľ môže len pre splátku, vo vzťahu ku ktorej omeškanie trvá najmenej tri mesiace, a zároveň tak musí urobiť do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Je tak úplne irelevantné či veriteľ vo výzve pred zosplatnením označí tú, ktorú splátku alebo nie, nakoľko tento údaj v konečnom dôsledku nemá relevantnú výpovednú hodnotu. Táto informácia môže slúžiť len potrebám spotrebiteľa, ten však musí vedieť, ktorú splátku nezaplatil. Pre posúdenie správnosti postupu zosplatnenia úveru súdom, je tento údaj irelevantný, nakoľko súd dokáže splátku, pre omeškanie ktorej veriteľ mohol úver zosplatniť, identifikovať. K neurčitosti právneho úkonu, ktorým žalobkyňa úver zosplatnila súd prvej inštancie uviedol len, že je nejasný a vyvoláva otázky. Takéto odôvodnenie celkom určite nenapĺňa znaky riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia ani tak závažného záveru súdu prvej inštancie, preto je tento záver súdu absolútne nepreskúmateľný. Len pre úplnosť odvolací súd dodáva, že ani pre tento úkon zákon nepredpisuje osobitné obsahové kritériá, len to, že obsahom musí byť žiadosť veriteľa o splatenie zostatku úveru v určitej výške a v určitej lehote a musí byť adresovaný dlžníkovi.“

4. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Poukázal na uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11CoCsp/15/2023 zo dňa 27.06.2023, z ktorého vyplýva, že zodpovedanie otázky platnosti upozornenia spotrebiteľa a uplatnenie práva v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka je rozhodujúce pre skutkové a právne posúdenie skutočnosti, či došlo k účinnému vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru, čo je rozhodné aj vo vzťahu k otázke či je daná legitímácia žalobcu v spore.

Poukázal na to, že v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 36/2020 z 15. decembra 2020, uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR č. 1/2021 bolo potvrdené, že právo na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru musí veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

5. Žalobca vo svojej replike uviedol, že z prehľadu omeškaných splátok vyplýva, že žalovaný mal omeškané nasledovné splátky: 26.05.2022 – 95,44 Eur, 27.06.2022 – 115,93 Eur, 26.07.2022 - 115,93 Eur, 26.08.2022 - 115,93 Eur a zosplatnenie 30.08.2022. Žalovaný bol teda v omeškaní so splátkou za mesiac máj 2022 a k vyhláseniu predčasného zosplatnenia úveru došlo výzvou zo dňa 30.08.2022, čo znamená, že k zosplatneniu došlo po uplynutí 3 mesačnej doby od omeškania s prvou splátkou a zároveň do splatnosti najbližšej splatnej splátky (t. j. 26.09.2022), teda aj najmenej 15 dňová lehota od upozornenia bola dodržaná, nakoľko k upozorneniu na možnosť zosplatnenia došlo dňa 27.06.2022 a k zosplatneniu došlo dňa 30.8.2022.

Mal teda za to, že splnil všetky zákonom stanovené podmienky pre vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru, aj napriek tomu, že podľa jeho názoru sa posledná veta v § 565 Občianskeho zákona na prípady, na ktoré dopadá ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka nevzťahuje, nakoľko ustanovenie

§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka je lex specialis k ustanoveniu § 565 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého možno toto právo uplatniť len do splatnosti nasledujúcej splátky. V nadväznosti na uvedené poukázal na rozhodnutia tuzemských odvolacích súdov (Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoCsp/2/2020 zo dňa 23.01.2020 a sp. zn. 5CoCsp/1/2022 zo dňa 25.01.2022, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26CoCsp/11/2022 zo dňa 20.04.2022 a uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26CoCsp/54/2021 zo dňa 24.08.2022), ktoré zdôraznili, že v prípade spotrebiteľskej zmluvy môže veriteľ uplatniť právo podľa ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka po uplynutí trojmesačného omeškania s niektorou splátkou bez ohľadu na to, že medzičasom sa stali zročnými aj ďalšie splátky.

6. Žalovaný v duplike poukázal na to, že zo systematického zaradenia ustanovení § 53 ods. 9 a § 565 v Občianskom zákonníku ako aj logického výkladu vyplýva, že zákonodarca pre platnosť okamžitého zosplatnenia pohľadávky vyžaduje uskutočnenie 2 úkonov tzn. výzvu, v ktorej je dlžník upozornený v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie práva zosplatniť dlh a následné zosplatnenie úveru, ktoré zosplatnenie môže veriteľ vykonať najskôr po uplynutí 3 mesiacov od omeškania zo zaplacením splátky. Okamžité zosplatnenie úveru je možné považovať za právny úkon v zmysle § 35 Občianskeho zákonníka, keďže sa jedná o prejav vôle smerujúci k zmene, príp. zániku práva a povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú. Vyhlásením okamžitej splatnosti úveru jednoznačne dochádza k zmene pôvodne dohodnutých zmluvných podmienok v zmysle zmluvy o úvere medzi veriteľom a dlžníkom. Vo vzťahu k výzve podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka je možné konštatovať, že ide o inú právnu skutočnosť, na ktorú je nutné analogicky uplatniť ustanovenia pre platnosť právneho úkonu podľa § 35 Občianskeho zákonníka. Na platnosť právneho úkonu (t.j. okamžité zosplatnenie a za použitia analógie tiež výzva) sa vyžaduje v súlade s § 37 Občianskeho zákonníka, aby bol uskutočnený slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne.

Vo vzťahu k obsahu notifikácií veriteľa (t.j. v danom prípade „Opakovaného upozornenia zo dňa 27.06.2022 a „Výzvy na predčasné splatenie úveru“) uviedol, že dlžníkovi bez uvedenia podstatných skutočností nie je zrejmé, či veriteľ pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti po tom, čo bol vo vzťahu ku konkrétnej splátke v omeškaní najmenej 3 mesiace. Dlžník z takto uskutočnenej výzvy a zosplatnenia potom nemôže ani zistiť, pre nezaplatenie ktorej konkrétnej splátky je v omeškaní a pre ktorú veriteľ vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru. S poukazom na vyššie zmienené mal za to, že právne úkony - okamžité zosplatnenie a výzva sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi pre ich neurčitost' a nezrozumiteľnosť. S takýmto záverom sa rovnako stotožnil Krajský súd v Prešove v rozhodnutí zo dňa 28.06.2018 sp. zn. 6Co/26/2017. Rovnaký záver plyní z rozhodnutia Krajského súdu v Žiline zo dňa 29.06.2023, sp. zn. 6CoCsp/14/2023. Potrebu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti do zročnosti najbližšej nasledujúcej splátky potvrdil aj Krajský súd v Nitre v uznesení zo dňa 07.09.2023 sp. zn. 8CoCsp/15/2023.

Mal za to, že ak mu upozornenie na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti zo dňa 27.06.2022 bolo doručené 30.06.2022, lehota na dobrovoľnú úhradu mu začala plynúť 01.07.2022 a uľnyula 15.07.2022, žalobca mal vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru k 25.07.2022, a nie 30.08.2022.

Podľa uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 246/2019 z 11. júna 2019 všeobecný súd nemôže vyvodzovať právne účinky zo zanedbania procesnej povinnosti protistrany poprieť tvrdenia žalobcu, ak žalobca samotný zanedbal svoju povinnosť tvrdenia. Povinnosť strany sporu tvrdiť má pritom kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (čl. 8 CSP - procesné povinnosti a procesné bremená).

Poukázal na to, že súd by nemohol za žiadnych okolností postupovať spôsobom priznania splatných a nepremičaných splátok, keď by uplatnením predmetného postupu konal v rozpore s Civilným sporovým poriadkom. Súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu (§ 216 CSP), keď aj zmena prípadných skutkových tvrdení zo strany žalobcu (ktorá zmena ani nenastala) by predstavovala zmenu žaloby, ktorá je v spotrebiteľských sporoch neprípustná, ak je žalovaným spotrebiteľ (§ 294 CSP). Keďže žalobca uplatnený nárok skutkovo vymedzil ako plnenie z predčasne zosplatneného úveru, súd nárok nemohol posudzovať ako plnenie jednotlivých nezosplatnených mesačných splátok, nakoľko by išlo o odlišný (vyplývajúci z iných skutkových tvrdení) nárok (viď rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 10CoCsp/14/2023).

7. Na dupliku žalovaného reagoval žalobca vyjadrením, ktorým namietal, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva povinnosť konkretizovať v upozornení pred zosplatnením úveru omeškanú splátku a následne vo výzve na predčasné splatenie úveru omeškanú splátku, pre ktorú došlo k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru. Opačné tvrdenie nemá oporu v zákone. Žalovaný mal vedomosť o tom, v akej výške je povinný uhrádzať splátky úveru a teda v prípade porušenia povinnosti splácať úver

riadne a včas si musel byť zároveň vedomý aj toho, že sa dostane do omeškania s tou ktorou splátkou. Nebolo preto potrebné a ani zákonom vyžadované, aby tieto omeškané splátky osobitne špecifikoval v upomienke, či zosplatňujúcej výzve, v nadväznosti na čo poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2CoCsp/21/2022 zo dňa 10.5.2022 a Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/84/2021 zo dňa 20.9.2022. Nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že mal vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru k 25.07.2022, keďže v takomto prípade by žalovaný nebol v omeškaní so zaplatením splátky splatnej k 26.05.2022 viac ako 3 mesiace (zákonná podmienka podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka), ale „iba“ viac ako 1 mesiac (splatnosť splátok bola k 26. dňu v mesiaci). Práve v takomto prípade by postupoval v rozpore so zákonom a zosplatnenie úveru by bolo neplatné.

Rovnako aj názor žalovaného, že z dôvodu posúdenia neplatnosti úkonu predčasného zosplatnenia úveru mu súd nemohol priznať ani splatné a nepremiľčané splátky je bez akejkolvek právnej relevancie. Práve naopak, ak súd rozhodol o neplatnom predčasnom zosplatnení úveru (s čím však nesúhlasí), mal mu priznať minimálne dlžnú sumu titulom žalovaným neuhradeným splátok úveru. Keďže mu zostal zachovaný nárok na jednotlivé splátky úveru za obdobie máj 2022 (táto splátka zostala neuhradená vo výške 95,44 Eur a vyplýva zo stavu omeškaných splátok na úvere ku dňu zosplatnenia, ktorý bol prílohou žaloby) až ku dňu rozhodnutia súdu. Ku dňu rozhodovania súdu prvej inštancie výška omeškaných splátok úveru predstavovala sumu 2298,11 Eur (1 x 95,44 Eur + 19 x 115,93 Eur = 2298,11 Eur). Tieto splátky boli nepochybne ku dňu rozhodovania súdu splatné a žalovaným neuhradené, v dôsledku čoho mal nárok na omeškané splátky spolu v sume 2298,11 Eur a na úrok z omeškania z nezaplatených splátok.

Súd prvej inštancie, keďže rozhodol o neplatnom predčasnom zosplatnení úveru, mal v súlade s vyššie citovaným ustanovením dospieť k záveru, že žalobný návrh nie je dôvodný iba v tej časti, v ktorej sa žalobca domáha priznania celého dlhu nad rámec ohraničený splátkami, ktoré neboli zaplatené a ktorých splatnosť nastala do vyhlásenia rozsudku. Tieto splátky (aj keď ako celok) si riadne uplatnil žalobou a ku dňu rozhodovania súdu prvej inštancie boli už splatné a žalovaným nesporne neuhradené. Nejedná sa teda o zmenu žaloby, na čo nesprávne poukazuje žalovaný, pre ktorú mu nemožno priznať plnenie z jednotlivých splatných splátok. V súvislosti s vysloveným právnym názorom poukázal na rozhodnutia tuzemských odvolacích súdov, ktoré sú na identickom závere založené (rozhodnutia: Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/368/2019 zo dňa 15.1.2020 a sp. zn. 9CoCsp/36/2022 zo dňa 13.12.2023, Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co/75/2019 zo dňa 26.2.2020, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10CoCsp/78/2021 zo dňa 30.3.2022 a sp. zn. 26CoCsp/64/2021 zo dňa 24.8.2022).

8. V súdnej veci je kľúčová podstata odvolacej argumentácie žalobcu založená na dvoch argumentoch, a to že

1/ zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva povinnosť veriteľa konkretizovať resp. označiť v upozornení pred zosplatnením úveru tú ktorú omeškanú splátku, v súvislosti s ktorou zvažuje uplatniť právo zosplatniť úver ako podmienku na to, aby bolo vyhlásenie predčasnej splatnosti považované za platný právny úkon a

2/ aj v prípade neplatného zosplatnenia celého úveru mu mal súd priznať aspoň časť uplatnenej pohľadávky, a to v rozsahu nezaplatených splátok spolu s úrokom z omeškania splatných ku dňu rozhodnutia súdu.

9. K argumentu 1/ odvolací súd uvádza, že v posudzovanom prípade nebolo sporné, že tak posledná výzva právneho predchodcu žalobcu pred zosplatnením úveru zo dňa 27.06.2022 označená ako „Opakované upozornenie“ (č.l. 72 spisu) ako ani oznámenie o vyhlásení splatnosti označené ako „Výzva na predčasné splatenie úveru“ zo dňa 30.08.2022 (č.l. 77 spisu) neobsahovali žiaden údaj o tom, pre omeškanie ktorej konkrétnej splátky má dôjsť k zosplatneniu predmetného úveru (t.j. k vyhláseniu úveru za predčasne splatný). Tento údaj spočívajúci v konkretizácii omeškanej splátky, pre ktorú došlo k zosplatneniu, nie je zistiteľný zo samotnej žaloby doručenej upomínaciemu súdu prvej inštancie dňa 20.09.2022, pričom údaj o tom, pre ktorú splátku by mal byť úver zosplatnený, sa po prvýkrát objavuje až vo vyjadrení žalobcu zo dňa 31.3.2023 (č.l. 333 spisu), kedy žalobca tvrdil, že žalovaný sa pred zosplatnením úveru dostal do omeškania s úhradou anuitných splátok splatných k 26.05.2022 (splátka uhradená čiastočne) a následne v replike žalobcu podanej v tomto odvolacom konaní (č.l. 427 p.v. spisu), v ktorej žalobca tvrdil, že žalovaný bol v omeškaní so splátkou za mesiac máj 2022.

10. V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok odvolací súd všeobecne poukazuje na to, že zákonodarca v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zaviedol pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ (v postavení dodávateľa) môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za

podmienok, že už uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplacením príslušnej splátky a že upozornil dlžníka (v postavení spotrebiteľa) v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné (Jaroslav Krajčo: Občiansky zákonník pre prax, Eurounion, máj 2015, komentár k § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Z hľadiska vzťahu medzi „trojmesačnou dobou“ a „lehotou nie kratšou ako 15 dní“, ktoré rámce spomína § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, zákonodarca výslovne neupravuje, či môžu plynúť súbežne alebo či uvedená minimálne 15-dňová lehota môže začať plynúť až po uplynutí trojmesačnej doby. Z ustanovenia § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka vyplýva iba to, že veriteľ môže žiadať o jednorazové vrátenie nesplatených dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplacením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Jednoznačným je iba to, že v čase uplatnenia práva je spotrebiteľ v omeškani s plnením niektorej zo splátok tri mesiace a uplynula lehota 15 dní na uplatnenie práva po upozornení dlžníka. Najvyšší súd SR zastáva názor, že 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa by mala byť realizovaná ešte pred uplynutím troch mesiacov od omeškania so zaplacením splátky, vychádzajúc z charakteru upozornenia na možnosť zosplatenia ako vytvorenia príležitosti pre dlžníka ho ešte odvrátiť, navyše pokiaľ uplatneniu tohto práva nebráni, ak spotrebiteľ zaplatí niektorú zo skorších splátok (napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR: sp. zn. 1Cdo/61/2022 z 25.04.2023, 9Cdo/98/2022 z 25.04.202, 2Cdo/298/2021 z 30.03.2023, 4Cdo/250/2021 z 28.03.2023, 4Cdo/201/2022 z 26.01.2023).

11. Predčasné zosplatenie spotrebiteľského úveru je právom veriteľa a uvedené je v prípade spotrebiteľského vzťahu za splnenia podmienok v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru odvolacieho súdu už z upozornenia na možnosť predčasného zosplatenia úveru musí byť zrejmé, pre omeškanie ktorej konkrétnej splátky môže byť predmetný úver predčasne (mimoriadne) zosplatený, t. j. tento údaj musí byť už v tejto prvej notifikácii jednoznačne konkretizovaný. I keď Občiansky zákonník *expressis verbis* neuvádza čo má byť obsahom predmetných notifikácií, tento obsah možno nepochybné vyabstrahovať z podmienok, ktoré musia byť pre realizáciu práva veriteľa vyhlásiť predčasnú (mimoriadnu) splatnosť úveru splnené. Pokiaľ ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka možnosť realizácie práva veriteľa predčasne zosplatiť úver podmieňuje uplynutím 3 mesačnej doby od omeškania so zaplacením splátky, tak je zrejmé, že táto konkrétna splátka musí byť jednoznačne identifikovateľná, čomu zodpovedá povinnosť viesť ju i konkretizovať. Samotný veriteľ predsa musí vedieť, pre nezaplatenie ktorej konkrétnej splátky svoje právo zosplatiť úver realizuje, a nie je žiaden dôvod, aby touto informáciou nedisponoval aj dlžník. Nie je žiaden racionálny dôvod, aby tento dôležitý údaj nebol obsiahnutý už v samotnom upozornení na možnosť predčasného zosplatenia úveru (t.j. v prvej notifikácii veriteľa).

12. Odvolací súd zdôrazňuje, že účelom právnej úpravy podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka je zamedziť zosplateniu záväzkov spotrebiteľov, ktorých plnenie je dojednané v splátkach, z dôvodu len krátko trvajúceho omeškania a súčasne dať spotrebiteľovi ešte poslednú možnosť k splateniu dlžnej čiastky. Uvedené však nepochybné vyžaduje, aby bol spotrebiteľ riadne informovaný, pre nezaplatenie ktorej splátky mu hrozí uplatnenie práva veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka.

13. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie zastáva názor, že výzva prezumovaná § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka je jednostranným právnym úkonom, ktorý z hľadiska jeho určitosti musí obligatórne obsahovať špecifikáciu (identifikáciu) splátky, s ktorou je spotrebiteľ (v prejednávanej spore žalovaný) v omeškani, a ktorá zakladá dôvod na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru. Bez uvedenia tejto identifikácie nie je možné následne preskúmať splnenie podmienok na uplatnenie práva na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru a platnosť tohto úkonu. Je potrebné si uvedomiť, že sa nejedná iba o formálnu podmienku, ale sa jedná o notifikačnú povinnosť dodávateľa voči spotrebiteľovi, ktorá má umožniť spotrebiteľovi „dozvedieť sa“ o hroziacom následku spočívajúcom vo vyhlásení predčasnej splatnosti úveru a tento následok odvrátiť. Preto práve uvedenie konkrétnej splátky je tou rozhodujúcou skutočnosťou, ktorá musí byť voči spotrebiteľovi určito vyjadrená, nakoľko uvedenie „iba“ výšky dlhu, s ktorým je spotrebiteľ v omeškani, vykazuje podstatnú mieru abstrakcie, a spotrebiteľ z takto vyjadreného údajá nemôže bez ďalšieho určiť, ktorá splátka môže v budúcnosti založiť dôvodnosť predčasného zosplatenia, resp. ktorú splátku považuje dodávateľ za splátku rozhodnú. Z uvedeného potom v konečnom dôsledku nie je objektívne vopred možné posúdiť, kedy si dodávateľ uplatní svoje právo pristúpiť k vyhláseniu predčasnej splatnosti. Navyiac ako už bolo povedané právo na vyhlásenie

predčasnej splatnosti úveru založené omeškaním s úhradou splátky (s ktorou je v omeškaní aspoň tri mesiace), potom môže veriteľ uplatniť výlučne do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky (t.j. v poradí prvej splátky, ktorá sa stala splatnou po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, zakladajúcej právo zosplatnenia), inak právo na zosplatnenie na základe splátky, ktorá zakladá právo na zosplatnenie, zanikne.

14. Z uvedeného možno potom vyvodiť, že z výzvy podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka musí byť zrejme označenie konkrétnej splátky zakladajúcej právo veriteľa na (hroziace) vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru, nakoľko v opačnom prípade nemôže objektívne zakladať vedomosť dlžníka o dôvodnosti zosplatnenia a reálnej možnosti odvrátenia tohto (hroziaceho) následku, ale stáva sa iba formálnym „upozornením“ nenapíňajúcim účel predmetného ustanovenia. Len takýto výklad je spôsobilý korešpondovať s vyššie uvedeným zmyslom účelu § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. V nadväznosti na uvedené odvolací súd zdôrazňuje, že procesný súd nie je povinný ex offo vyhľadávať dôvod oprávnenosti úkonov veriteľa podľa § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka, keďže by mohlo dôjsť aj k dôvodom, na ktoré účastníci právneho vzťahu ani nepomysleli. V kontexte s takto formulovaným právnym názorom odvolací súd poukazuje aj na relevantnú odbornú literatúru, a to Občiansky zákonník I. § 1 – 450 – Komentár od Števek M., Dulák, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M., a kol., z vydavateľstva C. H. Beck, Praha, 2015 (strana 576 a nasl.), ktorá dospela k rovnakému právnemu záveru.

15. Podľa názoru tunajšieho odvolacieho súdu pre určitosť právneho úkonu zosplatnenia úveru vôbec nepostačuje, ak údaj o tom, ktorá konkrétna splátka predčasnú (mimoriadnu) splatnosť vyvolala možno vyvodiť z § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V tomto smere je potrebné si uvedomiť, že požiadavke určitosti zodpovedá konkrétnosť a jasnosť, a nie je úlohou spotrebiteľa (ani súdu) si tento podstatný údaj z niečoho alebo podľa niečoho vyvodzovať, či doslova po ňom pátrať.

16. Nie je žiadnou raritou, že veritelia resp. ich právni nástupcovia podávajú žaloby formulároveho charakteru, z ktorých okrem iného nie je zistiteľné, pre ktorú konkrétnu nezaplatenú splátku došlo k zosplatneniu úveru a k žalobám pripoja množstvo dokumentov a očakávajú, že súd si všetky podstatné zistenia práce dohľadá a vyabstrahuje sám, čo úlohou súdu v týchto prípadoch nie je.

17. Odvolací súd akcentuje, že nie je úlohou súdu v prípade nekonkrétnej notifikácie v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (a následne aj úkonu veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka) preskúmaním platobnej histórie úverového vzťahu, či „rozpočítaním“ dlžných súm zisťovať (čo naráža aj na „procesné limity“ v zmysle § 132 ods. 2 CSP), pre ktorú dlžnú splátku mohol veriteľ úver zosplatniť. Vo svojej podstate by nešlo o nič iné, ako len na základe vlastnej iniciatívy konajúceho súdu (a namiesto žalobcu, ktorého takáto povinnosť zaťažuje) vymedzenie (presnejším je pojem vytvorenie, keďže spravidla – tak ako i v súdenom prípade – absentujú v žalobe náležité jedinečné skutkové tvrdenia) takého skutkového stavu, ktorý zodpovedá hypotéze príslušnej právnej normy a na základe ktorého by bol žalobca v spore (aspoň čiastočne) úspešný. Niet najmenších pochyb, že takáto požiadavka je v absolútnom rozpore nielen s princípmi civilného sporového konania, ale prioritne v rozpore s elementárnymi ústavnými zásadami nestrannosti súdu a rovnosti postavenia strán pred súdom.

18. V nadväznosti na uvedené odvolací súd v súlade s konštantnou judikatúrou (uznesenie Ústavného súdu SR, č. k. i. ÚS 268/2019-18 z 10.9.2019) dáva do pozornosti odvolateľa, že podania adresované súdu musia byť formulované jasne, zrozumiteľne a určito, a najmä žaloba, ktorou sa sťažovateľ domáha vydania konkrétneho rozhodnutia, musí v zmysle § 132 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) obsahovať úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh, pretože iba formálne a obsahovo spôsobilá žaloba je predpokladom vecného prejednaní vecí. Súd v civilnom sporovom konaní nie je povinný a ani nemôže nahrádzať úkony sporových strán, ktoré zaťažuje povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť (§ 150 CSP). Úlohou (a zodpovednosťou) sporových strán je substancovať skutkový základ sporu, t. j. vymedziť jeho základ a podstatu. Sú to predovšetkým sporové strany, ktoré sú zodpovedné za výsledok sporu. Zvýšenie požiadaviek na procesnú aktivitu sporových strán a s tým spojenú procesnú diligenciu (zodpovednosť) so sankčnými dôsledkami v prípadoch procesnej pasivity je tak spôsobilé prispieť k efektívnemu a rýchlemu konaniu.

19. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že konkretizovanie splátky, pre ktorú došlo k zosplatneniu spotrebiteľského úveru, je skutkovým tvrdením, a nie právnym posúdením. Nastolená otázka odvolateľom má skutkovú (nie právnú) povahu. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procesne dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, či a aké okolnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení prijíma závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/99/2018, 4Cdo/7/2018, 2Cdo/111/2021).

20. Reagujúc na odvoláciu námietku obsiahnutú v argumente 2/ (bod 8. tohto rozsudku) odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že žaloba predstavuje v civilnom procese podanie, ktorým žalobca žiada o poskytnutie ochrany jeho právam. Zároveň týmto podaním vymedzuje rámec, v ktorom bude konanie prebiehať. Zo žaloby vymedzenej jej náležitosťami podľa § 127 a § 132 CSP musí byť zrejmé, čoho sa žalobca domáha, a to vrátane rozhodujúcich skutočností. Nie je potrebné, aby strana svoj uplatnený nárok aj právne kvalifikovala. Žaloba tak predstavuje neprekročiteľný program civilného sporu (§ 216 ods. 1 CSP).

21. Uvedené závery súvisia aj s otázkou riešenia zásady „nie dvakrát v tej istej veci“, keď vymedzenie sporu jeho základnými znakmi – okruhom sporových strán, skutkových okolností prípadu a žalobného petitu vytvára prekážku litispendencie (prekážku veci začatej), resp. prekážku res iudicata (prekážku veci skončenej). Zmienené náležitosti žaloby znamenajú esenciálne procesné podmienky pre vedenie sporu a nemožnosť ich definovania už na začiatku konania znemožňuje pokračovať v súdnom spore.

22. Žalobca vymedzil v žalobe svoj nárok aj opisom skutkového deja, ktorý z jeho pohľadu založil opodstatnenosť jeho žalobnej požiadavky. Pokiaľ by malo dôjsť k podstatnej zmene takéhoto skutkového deja, potom ide o zmenu žaloby, o ktorej môže rozhodnúť súd na základe procesného návrhu žalobcu (§ 140 ods. 2 CSP). Z uvedeného potom vyplýva, že súd v civilnom spore nie je oprávnený meniť či dotvárať skutkový základ žaloby v jej podstatných rysoch; bez procesnej iniciatívy žalobu je oprávnený len na právnú (nie skutkovú) modifikáciu uplatneného nároku. Pokiaľ by súd prvej inštancie konštatujúc neplatnosť vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, modifikoval skutkový základ žaloby, prekročil by tak žalobný návrh a rozhodol bez procesného podkladu – žaloby.

23. Odkazovanie odvolateľa na závery rozhodnutí iných (odvolacích) súdov v obdobných veciach je bezpredmetným, lebo tieto nie sú pre konajúce súdy záväzné (§ 193, eventuálne § 391 ods. 2 a § 455 CSP) a nepredstavujú ani ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít v zmysle článku 2 ods. 2 CSP.

24. Odvolací súd uzatvára, že súd prvej inštancie podrobil predmetnú výzvu („Opakované upozornenie“) prieskumu a posúdeniu splnenia podmienok prezumovaných § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka dospel k správne právnemu záveru. Zodpovedanie otázky platnosti upozornenia spotrebiteľa a uplatnenie práva v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka bolo rozhodujúce pre skutkové a právne posúdenie skutočnosti, či došlo k účinnému vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru.

25. Do pozornosti odvolateľa súčasne dáva, že iba samotná skutočnosť, že odvolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bola procesná strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, či rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (k tomu pozri napr. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Pokiaľ žalobca nesúhlasí s názorom, že musí byť jednoznačne určité pre omeškanie ktorej splátky došlo k mimoriadnemu zosplatneniu úveru, jedná sa iba o polemiku žalobcu s názorom súdu prvej inštancie.

26. Nakoľko odvolacie námietky vymedzené žalobcom, ktorými je odvolací súd viazaný, neboli dôvodné a odvolací súd nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), v meritornej časti napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny. Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok o trovách prvoinštančného konania, ktorý plne zodpovedá vzájomnému procesnému úspechu strán v konaní.

27. Pokiaľ ide o ďalšiu odvoláciu argumentáciu sporových strán, touto sa zaoberať bolo by nadbytočné, pretože od právneho posúdenia týchto otázok nezáviselo rozhodnutie o odvolaní. V tejto súvislosti považuje odvolací súd za potrebné doplniť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené sporovou stranou (resp. účastníkom konania), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných sporovými stranami. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom konaní, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16.11.2011, sp. zn. 6 Cdo 145/2011).

28. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovanému ako úspešnej procesnej strane nárok na ich náhradu v plnom rozsahu (t.j. v rozsahu 100 %) voči žalobcovi, ktorý vo veci podaného odvolania úspech nemal. O výške náhrady trov tohto štádia konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným rozhodnutím súdny úradník súdu prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

29. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca/ alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)